

Rewolucja roku 1905 w Rosji - przyczyny, przebieg, skutki

Rewolucja z lat 1905-1907 miała bardzo wielkie znaczenie dla dalszych losów nie tylko Carskiej Rosji, ale także innych państwa kontynentu europejskiego. Jest także wyznacznikiem zmian, jakie miały w najbliższych latach dotknąć znaczą rzeszę państw. Aby jednak dokładniej zrozumieć skutki, które sprawiła najeży bliżej poznać same przyczyny, które doprowadził do tych wydarzeń.

Lata poprzedzające wydarzenia rok 1905 były dla państwa Mikołaja II bardzo ciężkie. Od 1901 do 1903 roku miał miejsce kryzys gospodarczy, który spowodował jeszcze większe ubożenie społeczeństwa rosyjskiego, upadki małych gospodarstw, a jednocześnie wzrost licznych monopolistów. Wszystko to razem musiało rodzić konflikty wśród społeczeństwa. Istotne znaczenie miała także powoli rosnąca w siłę partia bolszewicka.

Nie bez znaczenia była także wojna rosyjsko-japońska, która początkowo wydawał się drobnym konfliktem na obrzeżach wielkiego imperium. Szybko jednak przemieniła się w wyniszczające walki zakończone tak naprawdę przegraną Cesarstwa Rosyjskiego.

Pierwsze strajki miały miejsce już w 1900 roku, a poszczególne ogniska pojawiały się w różnych częściach cesarstwa prawie co rok. Zaczęto dostrzegać zmurszałość ustroju państwa Mikołaja II, coraz częstszymi stawały się postulaty zmian, głównie gospodarczych. Sam car w 1904 roku zapewniał, że jest gotów dokonać stosownych reform administracyjnych, było już jednak za późno na obietnice bez pokrycia.

22 stycznia 1905 roku w kierunku Pałacu Zimowego, rezydencji cara, ruszył pochód liczący ponad 100 tysięcy osób. Nie miał on jednak na celu żadnych krwawych rozpraw ani też walki, była to czysto pokojowa manifestacja, która chciała złożyć na ręce swego władcy postulat z proponowanymi reformami. Uczestnicy zgromadzeni na pochodzie nieśli ze sobą ikony z wizerunkami świętych oraz wizerunki cara, wszystko w pokojowej atmosferze. Mikołaj II nie przyjął jednak

przedstawicieli zebranego tłumu, gdy tylko dowiedział się o rosnącej demonstracji wyjechał z Petersburga. Manifestanci na miejscu spotkali oddziały piechoty oraz kawalerii, które od razu ruszyły do ataku na nich. Podczas walk miało zginąć około tysiąc osób, a kilka tysięcy zostało rannych. Wywołało to błyskawiczną reakcję nie tylko w stolicy państwa, ale w całej Carskiej Rosji. Zaczęło dochodzić do masowych strajków oraz wystąpień skierowanych nie tylko przeciwko administracji ale także przeciwko same postaci cara. Miały miejsce one nie tylko na terenach rdzennej Rosji, do wystąpień dochodziło także w Królestwie Polskim. Bardzo często kończyły się one ofiarami, gdy do protestujących otwierano ogień. Zdarzały się wypadki dołączania wojska do strajkujących tłumów oraz zwykłych buntów, z których jednym z najślawniejszych jest bunt załogi pancernika Potiomkin. Wszystko to sprawiało, że car bardzo szybko musiał iść na ustępstwa. Zakończono tym samym przegraną wojnę z Japonią zgadzając się na ustępstwa terytorialne względem niej. Zapowiedziano także zwołanie Dumy czyli rosyjskiego odpowiednika parlamentu, który jednak nie zahamował społecznych napięć. Zaczęto tworzyć Rady Delegatów Robotniczych oraz Żołnierskich, zaś w październiku kolejny masowy strajk wstrząsnął carską Rosją.

Odpowiedzią na nową falę zamieszek było ogłoszenie Manifestu Październikowego, który miał Stanowić daleko idące ustępstwa na rzecz postulatów społeczeństwa, a tym samym ograniczyć władzę absolutną cara. Tak naprawdę było jego celem powstrzymanie dalszego rozrostu konfliktu do czasu odzyskania sił do zwalczania rewolucji. Mimo to w grudniu wybuchło tzw. powstanie moskiewskie, które jednak zostało krwawo stłumione przez wojsko. Od stycznia roku 1906 nastąpiła zamiana sytuacji wewnątrz państwa. Przeprowadzono wybory do Dumy oraz utworzono rząd, na czele którego stanął Piotr Stołypin. Dzięki jego brutalnym działaniom udało się spacyfikować powstania rewolucjonistów, a do Trzeciej Dumy dostali się głównie zwolennicy cara. Jako jedyna z trzech przetrwała ona całą, 5 letnią, kadencję. Dokonano także częściowej reformy rolnej, która miała znów pozyskać masy chłopskie dla cara. Wszystko to razem sprawiło, że początkowo prężnie rozwijająca rewolucja została zahamowana.

Mimo, że rewolucja z roku 1905 została powstrzymana, to wzniosła ona

jednak pewne zmiany w ustroju Imperium Rosyjskiego. Polityka uległa niewielkiej liberalizacji s Rosji, ale także w krajach jej podporządkowanych. W państwie Mikołaja II wytworzyła się nowa warstwa, tzw. kułacy, właściciele ziemscy, którzy zyskali dzięki reformom rolnym Stołypina. Wszystko to jednak uległo zmianie w 10 lat później, doprowadzając do obalenia caratu oraz powstania pierwszego państwa komunistycznego na świecie.